

Ze waren nergens veilig

Seksueel misbruik in het turnen of in de zwemsport, we kijken er jammer genoeg niet gek meer van op. Maar nu blijkt ook het stoere Engelse voetbal een kwalijke geschiedenis van pedofiele misstanden te kennen. 'Het komt in alle sporten voor.'

HANS VANDEWEGHE

Hoe voetballers zich door die pedofielen lieten doen, allemaal mietjes. Als het mij was overkomen, had ik die homo verrot geslagen.'

Alzo tweette Eric Bristow, voormalig dartskampioen en een icoon van de Britse pub. Neen, niet iedereen in Engeland was even begripvol over de misbruikte voetballers die dertig jaar na de feiten alsnog hun anonimiteit vrijwillig hebben opgegeven om te getuigen over de donkerste periode in hun leven.

Tijden zijn veranderd en deze Member of the Most Excellent Order of the British Empire heeft het geweten. Vooral het op één hoop gooien van pedo's en homo's brak hem zuur op: op slag verloor MBE Bristow al zijn lucratieve contracten – onder meer als analist bij Sky Sports – en als toemaatje kreeg hij een klacht voor haatzaaijerij aan zijn broek.

Dit verhaal begint in de jaren 70, maar daarom is het niet minder waar en ook niet minder waard om alsnog te worden verteld. Het is een onverwerkt verleden dat als een onderhuidse zweer is opengebarsten. Sport is erg goed in mistoestanden met de mantel der liefde bedekken en de reactie van de incrowd op doping en pedoseksualiteit, die verder niks met elkaar te maken hebben, volgt dezelfde absurde logica: het verleden, hoe duister ook, laat je best rusten.

En zo kwam het dat Andy Woodward ogen-schijnlijk *out of the blue* op 16 november van dit jaar in *The Guardian* vertelde hoe hij seksueel was misbruikt door zijn jeugdcoach, ene Barry Bennell. Nog geen week later herhaalde Steve Walters

dezelfde verhalen, gevolgd door een waterval aan beschuldigingen over misdragingen door Barry Bennell, maar ook door andere jeugdcoaches.

Na een week was dit de stand van zaken: Bennell, tijdelijk op vrije voeten, is opgenomen in het ziekenhuis omdat men vreesde dat hij de hand aan zichzelf zou slaan en acht andere jeugdcoaches zijn preventief opgepakt omdat ze verdacht worden van honderd seksuele handelingen met minstens dertig slachtoffers. De helpline kreeg meer dan 860 oproepen en stuurde zestig gevallen door naar de politie. Operation Hydrant, de nationale politiehulp die seksueel misbruik coördineert, voert onderzoek naar 17 verschillende figuren in de sport en op 24 verschillende plaatsen.

Een van de clubs die in de kijker zou lopen, is het grote Chelsea FC, waar een inmiddels overleden stafid zich ook zou hebben vergrepen aan minstens één jong voetballertje aan wie de club smartgeld zou hebben betaald om de zaak uit de media te houden. Chelsea zegt de zaak te onderzoeken.

Vreselijk geheim

Criminologe Tine Vertommen voert aan de UA Antwerpen en Thomas More onderzoek naar seksueel geweld in de sport. Met het Europees Voice-project verzamelt ze getuigenissen van seksueel grensoverschrijdend gedrag in de sport. "Verkrachting is de meest extreme vorm van grensoverschrijdend gedrag", zegt Vertommen. Aan de andere kant van het spectrum heb je de suggestieve opmerkingen of de trainer die te vaak en te lang over de schouders van meisjes komt wrijven. →

► Voetballertjes op een veld: een beeld dat spelplezier oproept, maar in Engeland nu vooral doet denken aan kindermisbruik op grote schaal. © RV

Misbruikaffaires in de sport

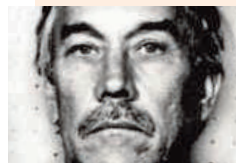
Barry Bennell
Voetbal
Engeland

Oud-jeugdtrainer, wordt beschuldigd van acht gevallen van seksueel misbruik tegen spelers. Bennell kreeg in '94 al een celstraf voor misbruik van een jeugdvoetballer. In '98 volgde een straf van 9 jaar, omdat hij zes spelers had misbruikt.

Paul Hickson
Zwemmen
Engeland

Veroordeeld in 1995 tot 17 jaar gevangenisstraf voor de verkrachting van twee tienerzwemsters en de aanranding van twee andere. Hickson was in 1988 hoofdcoach van de Britse olympische ploeg.

Norman Watson
Honkbal
Verenigde Staten

In 1998 veroordeeld tot 84 jaar opsluiting voor tientallen aanrandingen op minstens vijf van zijn spelers. Was in de jaren 80 al veroordeeld voor het aanranden van kinderen.

Jerry Sandusky
American football
Verenigde Staten

In 2011 veroordeeld tot minstens 30 jaar achter tralies en hij was toen al 67. Hij werd schuldig bevonden aan 45 seksuele handelingen waaronder verkrachtingen van spelertjes onder zijn hoede.

“Wat in Engeland nu naar boven komt, verbaast mij enerzijds niet, omdat we weten dat een hele kleine minderheid als een roofdier op kwetsbare kinderen jaagt. Anderzijds is dit toch een van de zeldzame gevallen waarbij de masculiene sport in opspraak komt, niet omdat het minder zou voorkomen, maar omdat er nog steeds een taboe rust op mannelijk slachtofferschap.”

Het Engels verhaal is exclusief voetbal, exclusief mannelijke jeugdcoaches en exclusief jongens. De feiten zijn terug te voeren op de jaren 70, 80 en 90. Dat Woodward alsnog besloot om publiek te gaan, heeft te maken met zijn overtuiging dat hij het topje van de ijsberg is, dat de getuigenissen die in 1998 Bennell in de gevangenis deden belanden voor het misbruiken van zes jongens maar een fractie zijn van het totale misbruik. Dat er volgens hem en anderen sprake moet zijn van een pedofiel netwerk.

Woodward zat laatst bij BBC2 op de sofa de hele tijd te huilen en hij is vandaag nog even getormenteerd als toen als 11-jarige. Je zou voor minder als je merkt dat het roofdier dat jou jarenlang misbruikt, ineens ook interesse toont in je twee jaar oudere zus, iets wat je ouders goedkeuren waardoor hij thuis blijft slapen en van de gelegenheid gebruikmaakt om 's nachts in je slaapkamer te verschijnen en je te verkrachten.

“Hij had het voor jongetjes met donker haar en een zwakke persoonlijkheid. Ik was geen sterke jongen en dan dreigde hij mij nog eens af: hij zou mij, mijn ouders en mijn zus vermoorden als ik iets zou zeggen. Ik was zo bang van die man, maar ik wilde vooral niet van het voetbal worden gehaald.”

Woodward was 18 toen zijn zus trouwde met Barry Bennell. “Daar stond ik dan. Ik moest vrolijk zijn op het feest terwijl ik zijn strot wilde uitrukken. Van mijn 11de leefde ik met een vreselijk geheim en daar speelde mijn schoonbroer de hoofdrol in.”

Drie jaar hield het huwelijk stand. Bennells reputatie was vanaf 1994 al naar de verdoemenis toen hij in de Verenigde Staten voor de verkrach-

‘Hij zou mij, mijn ouders en mijn zus vermoorden als ik iets zou zeggen. Ik was zo bang voor die man’

ANDY WOODWARD
EX-VOETBALLER

ting van een van zijn voetballertjes naar de gevangenis moest. De rechter sprak meteen over ‘een onverzadigbare appetijt voor jongetjes’. Hij kwam vrij en in 1998 moest hij in Engeland verschijnen: nog eens negen jaar gevangenisstraf.

Na zijn vrijlating werd hij in 2015 extra veroordeeld voor een oud vergriep en kreeg twee bijkomende jaren opsluiting waarvan hij er één moest uitzitten. Terwijl Woodward publiek ging, leefde Bennell als een vrij man in Milton Keynes. Daar werd hij vorige week vrijdag met een ambulance weggebracht.

Alle sporten

Barry Bennell mag dan een monster zijn geweest, hij was een expert in het voor zich winnen van de kinderen op wie hij zijn oog had laten vallen. Zijn huis was een soort minispeeltuin met rare dieren, pooltafels, drankautomaten, televisieschermen

► Steve Walters (tweede van links) en Andy Woodward (rechts) getuigen op de BBC hoe ze jarenlang door voetbalcoach Barry Bennell (inzet) werden misbruikt. © RV

Peter Ooms
Judo
Nederland

Werd door drie van zijn vrouwelijke judoka's uit verschillende generaties beticht van ongewenste intimiteiten, maar sprak de feiten altijd tegen. Verdween uit de sport in 1995 en de zaak was aanleiding voor de oprichting van een meldpunt.

Larry Nassar
Gymnastiek
Verenigde Staten

In oktober van dit jaar dienden ex-gymnastes klacht in tegen de dokter van TEAM USA omdat hij hun staartbeen meerdere keren had rechtgezet via de vagina, een zeer omstreden praktijk. Nassar werd ontslagen uit al zijn functies in klinieken en de universiteit.

Graham James
IJshockey
Canada

Kwam in '96 in het vizier toen profspeler Sheldon Kennedy hem beschuldigde van seksueel misbruik in zijn juniorperiode. James kreeg 5 jaar cel nadat nog een speler klacht indiende. Slachtoffer Kennedy werd later bekend als bestrijder van kindermisbruik.

'Dit is een van de zeldzame gevallen waarbij de masculiene sport in opspraak komt. Er rust nog steeds een taboe op mannelijk slachtofferschap'

TINE VERTOMMEN
CRIMINOLOGE

en veel fun. Zijn voetballertjes kwamen graag en soms bleven ze met acht tegelijk slapen in die leuke stapelbedden die hij in een paar kamers had neergezet waarna de ene na de andere eraan moest geloven.

Bovendien was de meester-verleider ook een meester-opleider. Heel wat voetballertjes onder zijn hoede stroomden door naar grote clubs en hij had een bijzonder oog voor talent. Zoals Woodward en andere slachtoffers stellen: "Hij was een van de best jeugdcoaches van het land en wij wilden prof worden. Die droom wilden wij niet opgeven en daar maakte hij misbruik van."

Tine Vertommen vindt Bennell het archetype van de pedoseksuele pleger in de sport. "Hij doet alles voor de club en de club houdt van hem. Hij is goed met kinderen – dat zijn haast alle mannen met pedofiele gevoelens – en kan zich in hun wereld verplaatsen. Hij weet goed tot hen door te dringen en krijgt het vertrouwen van de ouders en van de club. En hij merkt ook meteen wie hij kan misbruiken: onzekere, introverte, kwetsbare of sociaal geïsoleerde kinderen."

Bennell was een voetbaltrainer, maar voetbal heeft niet het monopolie op pedofilie en seksuele roofdieren bij kinderen. "Het komt in alle sporten voor", weet Vertommen, zelf een ex-zwemster en getrouwd met de befaamde Nederlandse zwemcoach Ronald Gaastra. "Vaak wordt gesuggereerd dat sporten met weinig kledij zoals zwemmen of turnen, individuele sporten en contactsporten gevoeliger zouden zijn voor die mistoestanden, maar daar is geen bewijs voor."

Preventiebeleid

Ook jeugdcoaches hebben niet het monopolie op seksueel grensoverschrijdend gedrag. Uit een enquête die Vertommen afnam in Vlaanderen, meldde 1,5 % van de 2044 respondenten dat ze vóór hun 18de tot seks waren gedwongen. "Maar daaruit bleek ook dat de overgrote meerderheid van de handelingen werden gesteld door medesporters en andere volwassenen binnen de club, en niet door coaches."

Zoals in alle schandalen wordt het vuil op een hoop geveegd en in één hoek achtergelaten. Nu elke Engelse krant – de tabloids op kop – één of meerdere verhalen wil van voetballers die zijn misbruikt, is het lastig om door de bomen het bos nog te zien.

Het leed was ongetwijfeld niet te overzien, maar niet elke voetballer die bij Bennell is gepasseerd en al of niet is gemolesteerd, is mislukt als prof omwille van Bennell. Ook niet elke voetballer die er is gepasseerd en die daarna in een depressie verzeilde, aan de drank geraakte of zelfmoord pleegde (Gary Speed, ex-bondscoach van Wales) zou zonder Bennell wel op het rechte pad zijn gebleven of nog leven. *The Daily Mail* vond van de week ene Matthew Monaghan die als jeugdinternational voor Wales was gerekruteerd door Barry Bennell om bij Crewe Alexandra te voetballen, maar op zijn 14de als talent werd opgepikt door Manchester United. Hij misdroeg zich, dronk zich lazarus, ging uit, trainde niet meer, kreeg ruzie met Alex Ferguson en wijt zijn wegglijden nu aan Bennell.

Wat Gary Speed betreft, kwam zijn familie met een communiqué dat Speed niet was misbruikt. Bennell herinnert zich dat ook niet, maar als het wel zo was, voegde hij eraan toe, zou hij het toch niet toegeven. De enige gepaste conclusie is: de schade is groot en onmeetbaar.

De Engelse voetbalbond denkt alvast niet aan een doofpotoperatie of aan *damage control*. Tine Vertommen: "De Football Association is al jaren aan het werk om misbruik in de sport te voorkomen. Zo hebben ze een structureel preventiebeleid, voert men bij aanwerving van een coach een *criminal history check* uit en heeft men nu bijkomend een 24/7 hulplijn geïnstalleerd. Ik pleit daar ook voor in Vlaanderen, maar men denkt niet dat daar nood aan is, terwijl uit alle bevragingen blijkt dat er wel een probleem is."

De FA schrapte weliswaar in 2003 een kinderschermingsprogramma en ligt daarvoor onder vuur, maar heeft wel 8.500 zogeheten beschermingsofficiërs over het hele land. Jaarlijks

worden 55.000 controles op goed gedrag en zeden uitgevoerd, en zo'n 35.000 vrijwilligers kregen een opleiding in kinderscherming.

Schuldig verzuim

Nu de doos van Pandora open is, moet al het vuil aan de oppervlakte komen. Ook het kader waarbinnen dit misbruik kon gedijen, zal worden onderzocht, want er lijkt wel degelijk medeplichtigheid in het spel. Binnen Crewe Alexandra mocht Bennell zijn gang gaan en ook bij Manchester City waar hij eerder had gewerkt en waar ouders hadden gewezen op zijn seksuele voorkeur, beperkte men zich tot waarschuwen dat hij niet alleen mocht zijn met jongetjes.

De inmiddels 76-jarige sportdirecteur Dario Gradi van Crewe Alexandra lijkt op z'n minst schuldig verzuim te kunnen worden verweten. Barry Bennell kon er jarenlang zijn gang gaan, terwijl hij bij andere clubs uit de buurt al niet meer bij jeugdwedstrijden mocht komen kijken.

Gradi bracht wel vaker spelertjes per auto naar het huis van Bennell met wie hij niet alleen goed bevriend was, maar ook een zakenrelatie onderhield. Zo kreeg Gradi tien procent op de transfer van jonge spelers, maar overhaalde hij het bestuur om de helft daarvan aan Bennell te geven. In 1993 werd vanuit de club al gewaarschuwd aan ouders om hun kinderen niet mee te sturen met Bennell op Amerika-reis. Daar zou hij een jaar later op heterdaad worden betrapt terwijl hij een voetballertje penetreerde.

In 1996 bracht het programma *Dispatches* op Channel 4 een documentaire over Bennells misdaden. De reactie was eerder lauw. De politie onderzocht de handel en wandel van Bennell een jaar later, maar Andy Woodward ging pas bij het zesde bezoek en de juiste vraagstelling overstag. Dat was in 1997. Twintig jaar heeft het geduurd voor het deksel er helemaal afging.

Zijn interview in *The Guardian* heeft niet iedereen gelezen, maar het gesprek van Victoria Derbyshire op BBC2 met vier gebroken, huilende veertigers ging de wereld rond.